

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Vtraque difficultas duplici conclusione resolvitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

ARTICVLVS II.

Virum omnia præcepta Decalogi, omnesque actus virtutum, sint de lege naturæ?

27. Quidam Jurisperiti asserunt sub lege naturali contineri tantum prima principia practica per se nota, non autem conclusiones quæ ex illis deducuntur, cuiusmodi sunt Decalogi præcepta; hæc enim existimant ad jus gentium potius quam ad jus naturæ spectare. Aliqui verò Theologi censent, prorsus à veritate alienum esse, quod docet D. Thomas hic art. 3. nimirum omnes actus virtutum esse de lege naturæ, cum plura (inquunt) opera virtutum non sint de præcepto, sed tantum de consilio. Pro resolutione, sit

§. I.

Vtraque difficultas duplici conclusione resolvitur.

Dico primò, omnia præcepta Decalogi (excepto tertio de sanctificatione sabbati, quod quantum ad determinationem temporis, est legis divinæ positivæ, & scriptæ) pertinere ad legem naturalem. Ita communiter docent Theologi & peritiores Juristæ, quos refert & sequitur Turcremata, cap. *Ius gentium* dist. 1. art. 1.

28. Probatum primò ex definitione juris naturalis, quod teste Aristotele §. Ethic. cap. 7. est illud quod ubique vim habet, videlicet ex ipsa rei natura, & non quia videtur vel non videtur, id est non quia voluntariè & arbitrariè instituitur. Vel ut alij dicunt, jus naturale est, quod nec genuit opinio, nec humana aliqua institutio, sed ex sola ratione naturali vim habet: Atqui tale est jus quo omnia Decalogi præcepta, excepta determinatione diei festi, observare tenemur; illud enim nec genuit opinio, nec humana aliqua institutio, sed ex vi solius rationis naturalis obligat; ut perspicuum est in cultu Dei, & honore parentum, homicidio, & adulterio, quorum illa ex vi solius rationis exequi, hæc verò vitare tenemur: Ergo omnia præcepta Decalogi (excepto tertio de sanctificatione sabbati, quantum ad determinationem temporis) pertinent ad legem naturæ.

29. Probatum secundò ex differentia quæ reperitur inter legem naturalem & positivam, lex enim naturalis in eo differt à purè positiva, quod illa supponit in objecto honestatem quam præcipit, moralemque necessitatem, & malitiam quam prohibet; unde quæ per illam præcipiuntur aut prohibentur, non sunt bona, quia præcepta, aut mala, quia prohibita; sed è contrariò sunt præcepta, quia bona & moraliter necessaria ex natura rei; vel prohibita, quia mala & naturaliter indecentia. At verò lex purè positiva, non supponit in objecto quod præcipit aut prohibet, moralem necessitatem agendi aut omittendi ex ipsa natura rei, sed illam inducit; quæque per illam præcipiuntur, sunt tantum necessaria moraliter, quia præcepta; & quæ per illam prohibentur, sunt tantum mala & illicita, quia prohibita: Sed omnia quæ præcipiuntur vel prohibentur per Decalogum, excepta determinatione diei festi, sunt bona & honesta, vel turpia & indecentia, ex ipsa natura rei, & seclusa quacunque lege positivâ, ut constat in cultu Dei, & honore parentum, homicidio, furto, & adulterio: Ergo omnia præcepta Decalogi, cadunt sub lege naturæ, excepto præ-

cepto sabbati, quod aliquid habet juris positivè divini, & aliquid juris naturalis. Quatenus enim cultum ipsius Dei præcipit, est de jure naturæ; si quidem natura satis docet, cultum esse Deo, pro collatis beneficiis, & pro supræma ejus excellentia persolvendum; sed quatenus præscribit certum diem potius quam alterum, est juris divini positivè; natura enim hunc diem non præscribit, sed Deus solus eum observandum Adamo & Evæ expressè præscripsit; eò quòd, ut ait Scriptura, à creatione seu ab omni opere quod pararat, die septimo requieverit; & sic duntaxat fuit veteris legis abrogatione antiquatum per Evangelicam, in qua sabbato dies Dominica, Christi resurrectione consecrata, colenda à nobis, successit.

Dico secundò, omnes actus virtutum esse de lege naturæ, si spectentur secundum suam rationem genericam, sive in quantum sunt virtuosè; non verò si considerentur secundum seipsos, & in propriis speciebus. Ita D. Thomas hic art. 3. ubi primam partem conclusionis hac ratione demonstrat: *Ad legem naturæ pertinet omne illud ad quod homo inclinatur secundum suam naturam; inclinatur autem unumquodque naturaliter ad operationem sibi convenientem, secundum suam formam, sicut ignis ad calcificandum; unde cum anima rationalis sit propria forma hominis, naturalis inclinatio inest cuilibet homini ad hoc quod agat secundum rationem, & hoc est agere secundum virtutem; unde secundum hoc omnes actus virtutum sunt de lege naturali. dicitur enim hoc naturaliter unicuique propria ratio ut virtuosè agat.*

Secundam verò ex eo probat, quod multa secundum virtutem sunt, ad quæ natura non primò inclinatur, sed per rationis inquisitionem ea homines adinvenerunt quasi utilia ad bene vivendum, ut patet in actibus iustitiæ commutativæ, qui in emptione & venditione, aliisque humanis contractibus exercentur.

Potest hæc conclusio, quoad utramque partem, hoc exemplo declarari & illustrari: Actus temperantiæ v. g. secundum suam genericam rationem, seu ex genere suo, id est quatenus est actus virtuosus, talis est ut in eum natura inclinet, sicque ad legem naturæ dicitur pertinere: quod autem per abstinentiam à carnibus, & per jejunium quadragesimale debeat exerceri, hoc non est à lege naturali, sed positivâ, pendet enim ex voluntate & præcepto Ecclesiæ.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò contra primam conclusionem: *Lege Omnes*, ff. de iustitia & jure, & *lege Bonâ fide*, ff. de depositi, tribuuntur juri gentium multa quæ deducuntur ex primis principiis practicis per evidentem consequentiam, & pertinent ad præcepta Decalogi: Sed jus gentium distinguitur à jure naturali, ut docet D. Thomas quæst. sequenti art. 4. Ergo præcepta Decalogi non pertinent ad legem naturalem.

Respondeo jus gentium duobus modis usurpanti posse, strictè scilicet & propriè, seu effectivè, id est, à gentibus institutum; & largè ac impropriè, seu subjectivè, hoc est ab omnibus gentibus observatum; quo pacto coincidit cum jure naturali; cum enim jus naturale ab omnibus gentibus observetur, subjectivè & impropriè, jus gentium